

ВІСНИК

Національного банку України

№1 (1)
жовтень 1994 року

Щотижневик
оперативної банківської інформації

Зміст

Головна тема

Про уніфікацію курсу карбованця до іноземних валют та лібералізацію валютного ринку України.....	3
Про заходи Національного банку України на IV квартал 1994 року щодо підтримки монетарними заходами основних положень доповіді Президента України на сесії Верховної Ради України "Шляхом радикальних економічних реформ" та Програми макроекономічної стабілізації в Україні.....	4
Питання законодавчого забезпечення розвитку банківської системи в Україні.....	6

Офіційні документи

Про роботу установ банків в Україні в зв'язку з оформленням заборгованості суб'єктів підприємницької діяльності України вексями.....	11
Порядок проведення заліку взаємної заборгованості та оформлення їх вексями.....	13
Офіційні документи НБУ.....	22
Порядок нарахування, обліку, сплати та стягнення процентів і відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку в установах банків.....	23
Про порядок вилучення з обігу фіктивних коштів.....	26
Від Національного банку України.....	27

Інформація для валютного ринку

Офіційні курси українського карбованця до іноземних валют.....	29
--	----

Редакційна рада:

Стельмах В. С.
(голова)
Воронова Л. В.
Гребеник Н. І.
Дорофєєва Н. В.
Кіреєв О. І.
Кравець В. М.
Раєвський К. Є.
(заст. голови)
Степаненко А. І.
Чернік І. П.

Номер підготовлено
управлінням економічних досліджень

Здано до набору 18.10.94. Підписано до друку
з оригінал-макету 4.11.94
Формат А4. Гарнітури Балтика, Футурис. Друк _____
Тираж 100. Замовлення _____

Адреса редакції періодичних видань НБУ:
252007, м. Київ, вул. Інститутська, 9

Оригінал-макет виготовлено відділом комп'ютерного
видавництва НБУ

Реєстраційне свідоцтво КВ №691

© НБУ

Про уніфікацію курсу карбованця до іноземних валют та лібералізацію валютного ринку України

(Постанова Правління НБУ від 22.10.1994 р. №174-А)

Для забезпечення сприятливих умов розвитку валютного ринку України, стимулювання експорту та збільшення надходжень іноземної валюти в Україну Правління Національного банку України постановляє:

1. Установити, що з 24 жовтня 1994 року Національний банк України визначає офіційний курс карбованця до долара США, німецької марки, російського та білоруського рублів на підставі результатів торгів на Українській міжбанківській валютній біржі. Курс карбованця до інших іноземних валют Національний банк України визначає через крос-курси Франкфуртської валютної біржі, Московської міжбанківської валютної біржі та через крос-курси, що публікує газета "Financial Times".

2. Офіційний курс карбованця використовується при здійсненні всіх безготівкових і готівкових операцій продажу та купівлі іноземної валюти, включаючи обов'язковий продаж, для обліку всіх операцій, розрахунків з бюджетом і митницею, при плануванні та аналізі зовнішньоекономічної діяльності, ціноутворенні, складанні звітів і статистичної звітності, виплаті готівкової валюти з усіх видів рахунків юридичних та фізичних осіб, для міждержавних розрахунків.

3. Національний банк України здійснює обов'язковий викуп 10 відсотків надходжень на рахунки резидентів у доларах США, німецьких марках та російських рублях, а також усіх валютних надходжень, що підлягають обов'язковому та вільному продажу, ін-

ших валют першої групи Класифікатора іноземних валют безпосередньо у комерційних банків за офіційним курсом. Решта надходжень на рахунки резидентів у доларах США, німецьких марках, російських, а також білоруських рублях, включаючи і обов'язковий продаж, виставляються на біржові торги.

4. Операції купівлі-продажу іноземних валют другої групи Класифікатора, включаючи обов'язковий продаж, здійснюються уповноваженими комерційними банками на міжбанківському валютному ринку за курсом покупця та продавця, з дотриманням розміру маржі між ними не більше 5 відсотків (відхилення від офіційного курсу не повинно перевищувати плюс-мінус 2,5 відсотка).

5. Операції купівлі-продажу іноземної валюти в готівці здійснюються згідно з чинним порядком за курсом покупця та продавця з дотриманням рівня маржі 5 відсотків (з відхиленням від офіційного курсу плюс-мінус 2,5 відсотка). Названі курси встановлюються на початку операційного дня і не підлягають зміні протягом дня.

6. Установити, що в подальшому регулювання розміру маржі, передбаченого в п.п.4.5 цієї постанови, здійснюється Національним банком України в оперативному порядку.

7. Внести пропозицію Кабінету Міністрів України про скасування Державного валютного фонду.

В.о.Голови Правління
В.С.Стельмах

Про заходи Національного банку України на IV квартал 1994 року щодо підтримки монетарними заходами основних положень доповіді Президента України на сесії Верховної Ради України "Шляхом радикальних економічних реформ" та Програми макроекономічної стабілізації в Україні

З метою організації практичної роботи щодо здійснення концепції економічної реформи в Україні, викладеної в доповіді Президента України Л.Д.Кучми на сесії Верховної Ради України 11 жовтня 1994 року "Шляхом радикальних економічних реформ", та Програми макроекономічної стабілізації, поданої Урядом і Національним банком України Міжнародному валютному фонду (МВФ), Правління Національного банку України від 21.10.94р. вирішило:

1. Забезпечити утримання грошової маси в економічному обороті на період до кінця 1994 року в обсязі, який не викликатиме додаткового інфляційного сплеску, що відповідає концепції економічної реформи та встановленим цілям Програми макроекономічної стабілізації в Україні.

У зв'язку з цим затвердити обсяг чистого внутрішнього кредиту Національного банку України на 1 січня 1995 року у розмірі 154 трлн.крб., в тому числі чисті кредити уряду - 141 трлн.крб.

2. Виходячи з необхідності проведення економічно зваженої грошово-кредитної політики у IV кварталі ц.р. і враховуючи великі надлишкові грошові резерви комерційних банків, зосередження значних сум на рахунках підприємств внаслідок емісійної кредитної експансії у серпні-вересні ц.р., з 25 жовтня 1994 року заморозити обсяги рефінансування і кредитів, що надаються комерційними банками, зокрема:

- встановити комерційним банкам кредитні "стелі" на строк до 31 грудня 1994 року на рівні, який склався станом на 25 жовтня ц.р. без подальшого нарощування кредитних вкладень. Надання нових кредитів та їх пролонгація можуть здійснюватися тільки за рахунок повернення раніше наданих кредитів;

- за перевищення комерційними банками кредитної "стелі" стягувати грошові штрафи у розмірі непрапорно отриманого доходу відповідно до статті 48 Закону України "Про банки та банківську діяльність";

- зобов'язати комерційні банки забезпечити реєстрацію кредитних угод, що будуть укладатися чи пролонговуватися з 25 жовтня 1994 року, та подання відповідної інформації Національному банку України;

- рефінансування комерційних банків здійснювати тільки в межах передбаченого обсягу чистих внутрішніх кредитів Національного банку за рахунок погашення раніше наданих позичок, шляхом проведення кредитних аукціонів, пропорційно капіталом банків та врахування чи під заставу векселів;

3. Встановити щоденний оперативний контроль за дотриманням комерційними банками кредитних "стелі", для чого ввести з 25 жовтня 1994 року окрему звітність.

У триденний строк розробити програмне забезпечення підготовки оперативної звітності щодо обсягів заборгованості за позичками комерційних банків.

4. З метою стримування інфляції та забезпечення зацікавленості підприємств і населення зберігати гроші в банках регулювати облікову ставку Національного банку у IV кварталі 1994 року на позитивному рівні щодо очікуваного зростання цін. У зв'язку з цим:

- з 25 жовтня ц.р. встановити відсоткову ставку рефінансування на рівні 25% на місяць за позичками, які будуть видаватися та пролонговуватися після цього строку, а 10 листопада ц.р. переглянути відсоткову ставку з урахуванням поточного зростання цін;

- плату за кредити, надані Національним банком комерційним бан-

кам і Уряду, здійснювати за єдиною обліковою ставкою, яка була затверджена Правлінням Національного банку на відповідний період;

- відмінити обмеження щодо відсотків за кредити, які надаються комерційними банками, що були встановлені постановою Правління Національного банку України від 13 червня 1994 року №113.

5. З метою найбільш об'єктивного обґрунтування рівня облікової ставки Національного банку забезпечити в оперативному режимі відслідкування динаміки економічних процесів, особливо цінкових факторів, у розрізі адміністративно-територіальних регіонів та країни в цілому.

6. З метою забезпечення надійної ліквідності зобов'язати комерційні банки:

- дотримуватися відповідності строків надання кредитів до строків залучення коштів на вклади і депозити;

- поширити діючий норматив обов'язкового резервування на залучені валютні депозити комерційних банків;

- тримати на кореспондентських рахунках додатково до суми обов'язкових резервів кошти в розмірі не менше 20% від сум простроченої та пролонгованої заборгованості за карбованцевими і валютними позичками клієнтів, якщо інші суворіші заходи не передбачені рішеннями Правління.

- забезпечити відображення цієї інформації у бухгалтерській звітності комерційних банків, для чого НБУ внесе відповідні зміни у план рахунків і щомісячно контролюватиме дотримання комерційними банками цих вимог.

7. Для розвитку валютного ринку в Україні, вирішення оперативних питань та питань бухгалтерського обліку щодо валютних резервів Національного банку та використання ресурсів, що надаються у рамках позики МВФ на структурні перетворення:

- до 26 жовтня цього року розробити і запровадити механізм уніфікації обмінного валютного курсу, підготувати пропозиції щодо використання кредитів МВФ і стратегії участі Національного банку у фун-

кціонуванні ринку іноземної валюти, регулювання валютного курсу і регулювання валютних резервів Національного банку;

- у двотижневий строк внести пропозиції щодо розвитку структури валютного ринку та порядку роботи валютної біржі у нових умовах.

8. З метою створення умов для ефективного та надійного використання кредитів Міжнародного валютного фонду для стабілізації економіки України внести пропозиції:

- Кабінету Міністрів, Мінфіну та Мінсільгоспсроду України щодо термінового погашення прострочених боргів за імпорт засобів захисту рослин;

- Мінфіну України, враховуючи прийняте Урядом рішення про ліквідацію Державного валютного фонду, щодо використання залишків коштів фонду на погашення прострочених боргів.

9. Забезпечити на кінець 1994 року розмір чистих валютних резервів Національного банку, передбачених Програмою макроекономічної стабілізації.

10. До 1 грудня 1994 року перевести кошти офіційних валютних резервів з коррахунків в уповноважених комерційних банках України на власні коррахунки, відкриті в іноземних банках.

У 10-денний строк розробити положення і внести необхідні зміни і доповнення до плану рахунків щодо обліку комерційними банками сум курсової різниці.

Голова Правління

В.А.Ющенко

*

Подається зі змінами, які внесені згідно з постановою Правління НБУ від 24.10.94р.

Питання законодавчого забезпечення розвитку банківської системи в Україні

Під такою назвою нещодавно відбулася у Києві конференція, учасниками якої були представники Національного банку і комерційних банків України, урядовці і науковці, депутати Верховної Ради України. Виступили: Голова Правління НБУ В.А.Ющенко з доповіддю "Характерні риси сучасної банківської системи України", Віцепрем'єр-міністр України І.О.Мітюков з доповіддю "Роль Уряду України у формуванні грошово-кредитної і валютної політики і регулювання банківської діяльності", голова підкомісії з питань розрахунків та комерційних банків Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності, кандидат економічних наук В.Е.Коломойцев з доповіддю "Деякі питання регулювання діяльності банківської системи України", президент Асоціації українських банків О.А.Сутоняко з доповіддю "Вплив податкової політики на розвиток української банківської системи і формування статутних фондів банків".

На конференції із співдоповідями, повідомленнями виступили:

В.П.Матвієнко, голова правління Промінвестбанку України "Розвиток банківської справи в умовах ринкової економіки";

О.М.Коваленко, голова правління банку "Україна" - "Агропромбанк і особливості кредитування сільського господарства";

М.І.Нос, голова правління Укрсоцбанку - "Питання законодавчого регулювання діяльності комерційних банків";

С.О.Брагін, начальник управління НБУ - "Валютний контроль за діяльністю банків та небанківських установ";

Л.О.Савиченко, перший заступник голови правління банку "Відродження" - "Інвестиційна діяльність комерційних банків: умови, проблеми, перспективи";

В.П.Гетьман, голова біржового комітету Міжбанківської валютної бір-

жі - "Питання удосконалення роботи Міжбанківської валютної біржі";

В.В.Оскольський, голова правління Української фондової біржі - "Українська фондова біржа України та банки на ринку цінних паперів";

О.Ю.Грецова, заступник начальника управління НБУ - "Питання реєстрації комерційних банків і матеріальні умови забезпечення їх роботи";

В.М.Лавренчук, заступник голови правління Ощадбанку України - "Головні тенденції в ощадній справі. Перспективи Ощадного банку";

С.О.Яременко, голова правління Укрексімбанку - "Проблемні питання, пов'язані з погашенням внутрішнього валютного боргу фізичним і юридичним особам - резидентам України";

О.П.Синяговський, перший заступник голови правління банку "Інко" - "Система страхування банківських депозитів";

К.Є.Раєвський, начальник управління НБУ - "Основні напрями реформування банківської системи України";

Ю.О.Рябцев, заступник начальника управління НБУ - "Регулювання діяльності комерційних банків і банківський контроль";

В.С.Рябошлик, науковий експерт Комісії з питань фінансів і банківської діяльності - "Аналіз зведеного балансу банківської системи України";

С.М.Аржевітін, голова правління банку "Ажіо" - "Удосконалення законодавства, регулюючого оподаткування банківської діяльності";

Т.Т.Ковальчук, доктор економічних наук, професор Київського університету ім. Т.Г.Шевченка - "Грошова реформа і стратегія комерційних банків";

С.А.Терьохін, виконавчий директор Фонду підтримки ринкових реформ, народний депутат України - "Питання оподаткування в діяльності банків України";

В.І.Шевченко, директор УКРНДІ стандартизації, сертифікації та інформатики - "Проблеми стандартизації,

сертифікації та інформаційного забезпечення в банківській справі";

В.В.Піддубний, голова Київської обласної спілки промисловців і підприємців, директор приладобудівного заводу "Участь банків у розвитку товаровиробництва";

А.О.Селіванов, головний консультант Комісії з питань фінансів і банківської діяльності, доктор юридичних наук, професор - "Аналіз законодавства України про банки і банківську діяльність".

За браком місця ми не можемо надрукувати всі доповіді та виступи, але для тих, хто зацікавився цими матеріалами, повідомляємо, що вони є у редакції "Вісника", тож пропонуємо ксерокопію.

Учасники конференції прийняли рекомендації та пропозиції з питань, що розглядалися. Сьогодні ми їх друкуємо, надаючи читачам можливість проаналізувати та визначити їх доцільність.

Пропозиції та рекомендації конференції "Питання законодавчого забезпечення розвитку банківської системи в Україні" (24 - 25 вересня 1994 р.)

1. Реформування банківської системи

1. Досягти функціональної незалежності Національного банку. Добиватися поступового виведення Національного банку з-під тиску комісій і угруповань Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Адміністрації Президента України, НБУ виконувати функції, притаманні тільки йому як центральному банку держави.

2. Розробити концепцію і державну програму реформування банківської системи, яка б сприяла стабілізації національної економіки.

3. З метою покращення обслуговування юридичних та фізичних осіб фінансово-кредитними послугами, слід створити ряд спеціалізованих комерційних банків або кредитних установ, яким передбачити зменшений розмір обов'язкового мінімального розміру статутного фонду (оскільки за кількістю банків на 10 тис. населення Україна відстає від цивілізованих країн світу більш ніж у 20 разів).

4. З метою спростування і прискорення процесу реєстрації комерційних банків, покласти на обласні управління НБУ Національного банку відповідні функції.

5. Зміцнювати взаємодію між урядовими структурами і банками, спільно розробляти антиінфляційні і

стабілізаційні програми, а також вживати практичних заходів щодо виходу України з економічної кризи.

6. Створити відповідні до проблем сьогодення структури, зокрема, Український банк реконструкції та розвитку, Національну палату міжнародного співробітництва, головною метою діяльності яких буде сприяння залученню іноземних інвестицій в економіку України через систему комерційних банків.

7. Розробити механізм створення банків з часткою в статутних фондах комунальної власності регіонів України. Ці банки мають обслуговувати державні підприємства, пріоритетні програми та місцеві бюджети.

8. Добиватися вдосконалення банківських стандартів, впровадження їх у практику роботи банків та переходу банківської системи України на міжнародні стандарти підготовки статистики, обліку і звітності.

9. Законодавчо визначити роль держави як органу контролю в ощадній справі. З метою визначення порядку здійснення ощадної справи в Україні розробити новий статут Ощадбанку України.

10. Створити міжбанківські групи захисту інвестицій.

11. Створити інформаційний центр Національного банку України

для розповсюдження інформації щодо надійності клієнтів та визначення рейтингу комерційних банків.

12. Поширити банківський нагляд на інші фінансові (не банківські) інституції, які приймають вклади від фізичних та юридичних осіб, і використовують прийняті кошти для кредитування й інвестування (трастові і фінансові компанії, фонди тощо).

13. Створити державну установу по страхуванню депозитів і кредитних ризиків.

2. Правова база

1. Створити повну правову базу банківської системи. Для реалізації структурних перетворень банківської системи необхідно розробити близько 20 законів щодо правового забезпечення функціонування кредитної системи ринкового типу. Підготувати законодавчі акти:

- "Про Національний банк України";
- "Про банки і банківську діяльність";
- "Про небанківські фінансово-кредитні установи";
- "Про банківський нагляд";
- "Про нагляд за небанківськими фінансово-кредитними установами";
- "Про валютну систему і валютне регулювання";
- "Про грошову систему";
- "Про кредитну справу";
- "Про ощадну справу";
- "Про страхування банківських депозитів";
- "Про банківську таємницю";
- "Про банкрутство і ліквідацію кредитних установ";
- "Про чек";
- "Про вексель";
- "Про кредитні угоди з іноземними державами";
- "Про страхування фінансових інвестицій";
- "Про девізи".

2. Розробити правову та інструктивну базу щодо розслідування за фактами зловживань у банківській сфері.

3. Створити при Комісії з питань фінансів і банківської діяльності Верховної Ради України експертну банківську раду фахівців для оцінки зако-

нодавчих документів з питань банківської діяльності.

4. Законодавчо вирішити питання про оподаткування комерційних банків таким чином, щоб сприяти подальшому розвитку банківської системи в Україні, зміцненню матеріально-технічної бази комерційних банків.

5. Надати банкам право на інвестиції. Надати пільги в оподаткуванні на частину прибутку, що направляється на довгострокові інвестиції.

6. Закріпити в законодавстві систему пільг з оподаткування при кредитуванні довгострокових інвестиційних програм структурної перебудови економіки.

7. Законодавчо заборонити всім суб'єктам господарювання проводити валютні операції без ліцензії Національного банку.

8. Створити систему гарантій і забезпечення кредитів, що виділяються комерційними банками для виконання цільових державних програм.

9. Законодавчо закріпити порядок нарахування собівартості банківських послуг і визначення ціни на гроші прибутку, оподаткування прибутку, можливості її використання.

10. З метою вдосконалення ліцензування:

- Національний банк має видавати ліцензії разом із рішенням про реєстрацію комерційного банку;
- встановлювати мінімальний строк, на який видається ліцензія;
- розробити механізм, який забезпечує сувору відповідність фактично здійснюваних банківських операцій, тим що зазначені у ліцензії;
- комерційний банк, одержавши ліцензію, має право самостійно визначати, які саме повноваження надати своїй філії;

- законодавчо затвердити конкретну систему показників і умов, за якими Національний банк позбавляє ліцензії комерційний банк або відмовляє в її наданні.

11. Вдосконалити законодавчу базу щодо регулювання відносин власності - з метою запровадження іпотечного кредитування, надання фізичним особам кредитів на покриття витрат, пов'язаних з придбанням будинків, квартир і основних засобів вироб-

ничого призначення на строк до 25 років.

12. Законодавство в банківській сфері необхідно доповнити системою правил, які обмежують кредитну діяльність банку, насамперед, встановленням максимального розміру кредиту, що видається одному позичальнику чи групі позичальників (15-20 відсотків) та включити норматив достатності капіталу з абсолютною нижньою межею на рівні 5 відсотків.

3. Грошова реформа

1. Прийняти рішення Верховної Ради щодо негайного початку роботи по підготовці проведення грошової реформи в Україні.

2. Забезпечити організаційно-технічну готовність до здійснення грошової реформи в Україні.

3. Створити на постійній основі при Комісії Верховної Ради України з питань фінансової та банківської діяльності робочу групу з фахівців для розроблення Концепції грошової реформи в Україні.

4. Сфера грошового обігу (кількість та ціна грошей)

1. Знизити темпи інфляції або втримати її на досягнутому рівні.

2. Зберегти досягнуту позитивну відсоткову ставку за кредитами (вищу за темпи інфляції) шляхом щомісячного коригування облікової ставки Національного банку з урахуванням темпів інфляції.

3. Приступити до фінансування значної частини дефіциту бюджету за рахунок випуску цінних паперів Уряду. Вимоги щодо повернення боргів та рівня процентних ставок мають бути обов'язковими для Уряду і всіх суб'єктів господарювання.

4. Розробити механізм встановлення кредитних "стель" на одного позичальника для запобігання видачі кредитів підставним особам.

5. Здійснювати кредитну емісію виключно через банківську систему.

6. Встановити граничний рівень дотацій з державного бюджету, обмеживши до мінімуму кількість пріори-

тетних галузей, що потребують допомоги з бюджету, та прискорити процес приватизації.

7. З метою стримання інфляції обмежити емісійну діяльність Національного банку із затвердженням її Верховною Радою України.

8. Визначати і затверджувати обмеження дефіциту бюджету на кварталній основі, враховуючи сезонні коливання у видатках і надходженнях.

5. Фінансовий сектор (цінні папери).

1. Забезпечити з 1995 року випуск короткострокових державних облігацій на 3-6 місяців.

2. Розробити порядок і дозволити впровадження комунальних позик в Україні.

3. Забезпечити випуск урядових цінних паперів як засобу зближення і паритетного співробітництва між комерційними банками та Урядом України.

4. Включити до лістингу Української фондової біржі акції тих комерційних банків, які за своїми параметрами відповідають вимогам лістингу УФБ (стосовно банків, заснованих як акціонерні товариства відкритого типу).

5. Для вирішення проблем заборгованості між підприємствами необхідно забезпечити впровадження в обіг векселя з проведенням дисконтної і ломбардної політики.

6. Умови роботи банківської системи

1. Створення державою системи підтримки банківських інвестицій і, зокрема, звільнення від оподаткування прибутку, який одержують банки від надання довгострокових кредитів.

2. Розробити механізм викупу будівель, де розміщені комерційні банки, для забезпечення нормального функціонування цих банків, створення умов для інвестування банківського прибутку, використання цих будівель як гарантії та застави.

3. Ввести шльогове оподаткування коштів комерційних банків, що спрямовуються на будівництво, обладнання

грошових сховищ, розвиток матеріально-технічної бази.

4. Звільнити від оподаткування кошти, які комерційні банки направляють на створення страхових та резервних фондів для покриття кредитних і депозитних ризиків.

5. Дозволити банкам самим визначати частку своєї участі в господарській діяльності і, не виходячи за рамки Державної програми заохочення інвестицій, визначати об'єкти інвестицій та умови спільної господарської діяльності на взаємовигідних умовах.

6. Знизити податковий прес на банківську систему для забезпечення зростання банківського капіталу відповідно до фінансово-кредитних потреб економіки. Для цього треба:

- об'єктом оподаткування зробити прибуток (замість доходу);
- встановити єдину ставку податку для всіх сфер економіки, включаючи комерційні банки;
- запровадити систему податкових пільг залежно від участі в реалізації державних пріоритетних програм.

7. Валютне регулювання

1. Перейти до регульованого плаваючого валютного курсу, що буде сприяти впорядкуванню валютного ринку.

8. Пропозиції, що потребують доопрацювання або викликають заперечення

1. Найближчим часом провести підготовчу роботу і відкрити філії, відділення українських банків у всіх регіонах Росії.

- Це питання неможливо вирішити тільки в межах українського законодавства.

2. Слід зменшити розмір обов'язкового мінімального розміру статутного фонду (у сумі 3 млн. ЕКЮ).

- Норма мінімального розміру статутного фонду у сумі 3 млн. ЕКЮ існує з метою створення надійних комерційних банків з довгостроковими намірами, а також відповідно до міжнародних вимог.

3. Затвердити статут Ощадбанку України і вирішити питання про зміну форми власності цього банку (стати інвестиційним банком).

- Цей пункт суперечить п.9 параграфу 1.

4. Відмінити рішення Національного банку України про встановлення кредитної "стелі" для комерційних банків.

- механізм кредитних "стель" є одним із монетарних інструментів НБУ у перехідний період, запровадження якого є одним з ефективних антиінфляційних заходів.

Нижченаведені рекомендації (5-8) є суперечливими з точки зору функцій комерційного банку.

5. Надати комерційним банкам право займатися цінними паперами.

6. Надати комерційним банкам права дилерів.

7. Слід формувати в Україні централізований ринок цінних паперів, який регулюється і контролюється державою.

8. Надати дозвіл комерційним банкам займатися довірчими операціями з приватизаційними паперами, що значно прискорить процес розміщення приватизаційних сертифікатів в Україні.

9. Створити Український фонд страхування депозитних вкладень як акціонерне товариство закритого типу (самостійна страхова організація).

- Цей пункт суперечить п. 13 параграфу 1.

10. Ввести систему пільгового оподаткування прибутку комерційних банків при наданні кредитів низько-рентабельним та збитковим підприємствам, діяльність яких включена до пріоритетних напрямів структурної перебудови.

- Ця пропозиція направлена на повну деградацію економіки.

11. Дозволити комерційним банкам вільно торгувати валютними коштами між собою за курсом, що встановлюється за домовленістю і незалежно від котировок бірж.

- Валютна біржа є ринковим механізмом для встановлення курсів національної валюти до інших іноземних валют, який потім приймається для всіх фізичних та юридичних осіб, враховуючи маржу.

Від Національного банку України

Республіканському банку Криму,
обласним та по м.Києву і
Київській області управлінням
Національного банку України,

Комерційним банкам,
Асоціації комерційних банків

ОПЕРУ Національного банку України

**Про роботу установ банків в Україні в зв'язку з
оформленням заборгованості суб'єктів підприємницької
діяльності України векселями**

Президент України видав Указ від 14.09.94 р. №530/94 "Про випуск та обіг векселів для покриття взаємної заборгованості суб'єктів підприємницької діяльності України", текст якого подається:

**Указ
Президента України**

**Про випуск та обіг векселів для покриття взаємної
заборгованості суб'єктів підприємницької діяльності
України**

З метою забезпечення умов для подолання платіжної кризи, підвищення майнової відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності України за несвоєчасне виконання ними платіжних зобов'язань та відповідно до пункту 7-4 статті 114-5 Конституції України **п о с т а н о в л я ю:**

1. Національному банку України забезпечити через комерційні банки України проведення до 10 жовтня 1994 року взаємного заліку заборгованості суб'єктів підприємницької діяльності України за станом на день підписання цього Указу. За результатами цього заліку суб'єктам підприємницької діяльності оформити до 1 листопада 1994 року прострочену заборгованість (у тому числі заборгованість за банківськими позичками) простими векселями на користь кредиторів із строком платежу 28 лютого 1995 року.

Для цього Указу поширюється на операції з векселями, які виписуються відповідно до частини першої цієї статті.

Установити, що сума зобов'язання за одним векселем не повинна перевищувати сто мільйонів карбованців.

2. Звільнити суб'єкти підприємницької діяльності від сплати державного мита за вексельні бланки, установленого Указом Президента України від 2 листопада 1993 року №504 "Про сплату державного мита за вексельні бланки".

3. У разі відмови суб'єктів підприємницької діяльності оформити заборгованість векселем відповідно до статті 1 цього Указу кредитор має право безакцептного списання суми заборгованості або оголошення такого суб'єкта підприємницької діяльності неспроможним задовольнити пред'явлені до нього вимоги.

4. Передача векселів може здійснюватись векселедержателем шляхом індосаменту іншим суб'єктам підприємницької діяльності України у рахунок погашення заборгованостей та інших зобов'язань, у заставу, а також для

здійснення інших операцій відповідно до законодавства України; норма дисконту з суми векселя при цьому не обмежується.

3. Настанням строку платежу за векселем його в установленому порядку пред'являють векселедавцеві або індосантам до платежу. У разі відмови у платежі вексель підлягає опротестуванню в установленому порядку.

5. Установити, що при обчисленні оподаткованого доходу векселедержателя не враховуються суми зобов'язань за векселями, які взяті на бухгалтерський облік, але неоплачені.

6. Установити, що суб'єкт підприємницької діяльності України, в тому числі заснований на державній власності, який видав вексель або бере на себе інші майнові зобов'язання пов'язані з обігом векселів, відповідає за такими зобов'язаннями в установленому порядку щодо майна, яке йому належить (закріпленням майном). При цьому вимоги кредиторів до суб'єкта підприємницької діяльності задовольняються в порядку, визначеному Законом України "Про банкрутство".

7. У разі невиконання зобов'язання за векселем суб'єктом підприємницької діяльності України, який заснований на державній власності та майно якого не підлягає приватизації відповідно до законодавства України, такий суб'єкт підлягає санації в установленому порядку; органи державної виконавчої влади, до сфери управління якого належить суб'єкт, розриває контракт з керівником цього суб'єкта підприємницької діяльності.

8. Кабінету Міністрів України за участю Національного банку України:

- подавати Президенту України щотижневу інформацію про хід виконання цього Указу;

- підготувати та внести до 1 листопада 1994 року на розгляд Верховної Ради України проекти законодавчих актів щодо оподаткування операцій з векселями та встановлення відповідаль-

ності за зловживання та інші порушення, пов'язані з вексельним обігом;

- привести рішення Уряду у відповідність з цим Указом.

9. Рекомендувати Національному банку України надавати комерційним банкам України протягом листопада 1994 року - лютого 1995 року до 10 відсотків усієї кредитної емісії для операцій, пов'язаних з обігом векселів.

10. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України

Л.Кучма

м.Київ

14 вересня 1994 року

№530/94

* * *

На виконання Указу Президент України від 14 вересня 1994р. № 530/94 Національний банк України встановлює такий порядок роботи, якого повинні дотримуватися установи банків і суб'єкти підприємницької діяльності:

1. Робота по виконанню Указу Президента України здійснюється згідно з Порядком проведення заліку взаємної заборгованості та оформлення її векселями (додаток на 17 аркушах).

2. Керівникам установ банків визначити наказом працівників відповідальних за чітке виконання Указу Президента.

3. Терміново розробити організаційно-технічні заходи по своєчасному виконанню Указу Президента.

4. Оперативно провести ознайомлення працівників установ банків та суб'єктів підприємницької діяльності - клієнтів банків з текстом Указу та порядком проведення заліку і оформлення векселями взаємної заборгованості суб'єктів господарювання.

Голова Правління

В.А.Ющенко

Порядок проведення заліку взаємної заборгованості та оформлення їх вексями

I. Оформлення та облік платіжних документів в установах банків

1. Всі суб'єкти підприємницької діяльності (постачальники всіх форм власності, далі кредитори) здійснюють оформлення платіжних вимог за прострочену заборгованість за платежами товарного характеру (за фактично відвантажені і відпущені товарно-матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуги) з чітким заповненням всіх необхідних реквізитів згідно з положенням "Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України" (розділ II) і додатку №1 та подають їх в період з 26-30 вересня 1994 р. до установ банків за місцем відкриття розрахункових рахунків в чотирьох примірниках, завірених підписами уповноважених на це осіб на першому та третьому примірниках і печаткою.

У платіжних вимогах в розділі "підстава для оплати" повинно бути вказано: "оформлення заборгованості згідно з Указом Президента України від 14.09.94р. №530/94 "Про випуск та обіг векселів для покриття взаємної заборгованості суб'єктів підприємницької діяльності за _____

(№№ рахунків,

товарно-транспортних накладних і т.і.)

Також повторно подаються платіжні вимоги на безспірне стягнення та безакцештне списання коштів за платежами товарного характеру, що були виставлені раніше і враховані установами банків на позабалансовому рахунку 9929 "Розрахункові документи, обов'язкові до сплати" і не сплачені станом на 14 вересня 1994 р.

Одночасно з метою запобігання подвійного врахування цих платежів установи банків списують відповідні суми платіжних вимог за платежами товарного характеру з позабалансового рахунку 9929 і повертають їх спецзв'язком в банк кредитора для безпосе-

редньої передачі кредитору без виконання.

Платіжні вимоги виставляються кредиторами на платників, далі дебіторів, по кожній позиції дебіторської заборгованості, яка відображена в бухгалтерському обліку кредитора.

2. Банк кредитора ретельно перевіряє правильність та чіткість оформлення отриманих платіжних вимог відповідно з Положенням "Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України" та додатку №1, особливо звернувши увагу на ідентичність заповнення всіх екземплярів документів відповідно з пунктом 7 даного Положення, що необхідно для подальшого оформлення непогашеної заборгованості векселем.

Банк кредитора реєструє виставлені платіжні вимоги в окремому журналі ("Журналі реєстрації платіжних вимог", додаток № 2), який ведеться у розрізі балансових рахунків другого порядку по кожному клієнту.

Перший і другий примірники платіжних вимог банк кредитора надсилає до банків дебіторів спецзв'язком у день їх надходження або на другий день, якщо документи надійшли після операційного часу, з внесенням переліку документів до реєстру ф.1, примірник якого з позначкою дати отримання документів підприємством кур'єрської пошти (спецзв'язку) залишається в банку кредитора.

Третій примірник платіжних вимог враховується банком кредитора на позабалансовому рахунку 9701 "Розрахункові документи по заборгованості відправлені".

Четвертий примірник платіжних вимог з позначкою дати отримання і штампом банку повертається клієнту.

3. Банк дебітора після отримання документів від підприємства кур'єрської пошти (спецзв'язку), на підставі примірника реєстру ф.5 з позначкою на ньому дати отримання документів робить такі операції:

- на кожному примірнику отриманої платіжної вимоги проставляє штамп банку і дату надходження;

- перший примірник платіжних вимог оприбутковує на позабалансовий рахунок 9702 "Платіжні вимоги, що підлягають акцепту" до моменту отримання акцепту дебітора;

- другий примірник не пізніше наступного дня після отримання платіжної вимоги вручає дебітору під розписку на першому екземплярі.

4. Дебітор, в разі необхідності, протягом трьох робочих днів, не враховуючи дня надходження в банк платіжних документів, але не пізніше 5 жовтня 1994 р., подає до банку відмову від акцепту на бланку встановленої форми (додаток № 3) в трьох примірниках.

5. Дебітор має право відмовитись від акцепту платіжної вимоги повністю або частково лише з мотивів, передбачених договором з обов'язковим посиленням на пункти договору.

При повній відмові від акцепту платіжна вимога списується з позабалансового рахунку 9702 і направляється разом з відмовою спецзв'язком до банку кредитора.

При частковій відмові від акцепту сума платіжної вимоги окреслюється і поряд проставляється сума, в якій платіжна вимога акцептована дебітором. Сума часткової відмови списується з позабалансового рахунку 9702.

Банки не розглядають мотивування відмов від акцепту. Відповідальність за обґрунтованість відмови від акцепту покладається на дебітора. Спори вирішуються в претензійно-позовному порядку.

Перший примірник відмови від акцепту залишається в банку дебітора, а другий і третій - направляються спецзв'язком до банку кредитора.

6. Банк кредитора, отримавши відмову від акцепту, списує відповідні суми на підставі другого примірника відмови з позабалансового рахунку 9701, а третій примірник відмови передає кредитору.

7. При неотриманні у встановлений термін відмови від акцепту заборгованість за платіжними вимогами вважається акцептованою і підлягає оплаті дебіторами, а платіжні документи списуються з позабалансового

рахунку 9702 та зараховуються на позабалансовий рахунок 9703 "Акцептовані платіжні вимоги, що підлягають оплаті або оформленню векселями".

II. Проведення заліку взаємної заборгованості

8. Установи банків аналізують картотеку до позабалансового рахунку 9703 і здійснюють з 5 до 10 жовтня 1994 р. залік взаємної заборгованості клієнтів як в межах регіонів, так і в межах України.

9. На час проведення заліку кожному учаснику відкривається окремий рахунок № 725 "Розрахунки за разовими заліками", на який зараховують надходження коштів і з якого здійснюються платежі в оплату розрахункових документів по заліку.

При оформленні заліку на платіжних вимогах проставляється позначка банку "Залік".

Погашена шляхом заліку сума списується з позабалансового рахунку 9703.

10. Вільні кошти на розрахункових рахунках станом на 05.10.94 р. перераховуються на балансний рахунок 725 для подальшого проведення заліку взаємної заборгованості.

11. Поточні надходження коштів на розрахункові рахунки клієнтів протягом періоду з 5 по 10 жовтня 1994 року в першу чергу використовуються на здійснення платежів згідно зі ст.16 Закону України "Про державний бюджет на 1994 рік" та інші платежі за безспірним стягненням та безакцептним списанням коштів відповідно чинного законодавства України та Указів Президента України, в тому числі платежів, які надійшли в період після 14.09.94р. і враховані на позабалансовому рахунку 9929.

12. Установи банків, проаналізувавши можливу ефективність проведення заліку, можуть надавати клієнтам на загальних підставах кредит за рахунок власних ресурсів.

13. Установи банків 10 жовтня перераховують вільні від проведення заліку кошти (кредитове сальдо рахунку 725) на розрахункові рахунки клієнтів для задоволення їх потреб у загальноновстановленому порядку.

III. Оформлення вексями простроченої заборгованості.

14. Регіональні управління Національного банку України здійснюють нумерацію отриманих бланків простих векселів, використовуючи індекси управління згідно наказу Національного банку України від 1.12.93 № 127. Номер бланка векселя проставляється за допомогою нумератора після слів "простий вексель" у тому ж рядку і повинен вміщувати дванадцять цифр, із них дві перші - індекс регіонального управління Національного банку України, шість наступних - номер МФО комерційного банку (при відсутності власного МФО проставляється МФО установи банку, через який здійснюються платежі) і чотири останні - порядковий номер бланка векселя.

15. Не погашена під час заліку заборгованість між суб'єктами підприємницької діяльності підлягає оформленню простими вексями (додаток № 4) в строк до 1 листопада 1994 року. Крім того, оформленню вексями та урахуванню на позабалансовому рахунку 9703 підлягає заборгованість та проценти за простроченими банківськими позиками.

16. Оформлення заборгованості вексями здійснюється безпосередньо в банку дебітора у присутності осіб, уповноважених наказом керівника установи банку. При цьому щодо кожного клієнта складається протокольне рішення у двох примірниках із зазначенням платежів оформлених вексями. В протоколі передбачається доручення векселедавця (дебітора) обслуговуючому банку на інкасування векселів до векселеутримувача (кредитора). Протокольні рішення підписуються особами, уповноваженими керівником установи банку та керівниками підприємств, зразки підписів яких внесені до картки зразків підписів. Перший примірник протокольного рішення залишається в установі банку, другий - видається клієнту (дебітору) на руки під розписку на першому екземплярі.

17. Оформлення визнаної заборгованості вексями здійснюється згідно з Положенням "Про переказний та простий вексель".

Установи банків ретельно перевіряють чіткість та правильність заповнення векселедавцем всіх необхідних вексельних реквізитів (розділ I Положення), звернувши увагу на дату складання векселя та строк платежу за векселем.

Векселі повинні бути заповнені і підписані уповноваженими особами підприємства, зразки підписів яких внесені до картки зразків підписів та завірени печаткою.

18. Встановлений строк платежу за векселем повинен бути не пізніше 28 лютого 1995 р., а номінальна сума одного векселя - не більше 100 мільйонів карбованців.

19. В банку дебітора сума заборгованості, яка оформлена вексями, звіряється по кожному векселедавцю (дебітору) з сумами платіжних вимог, врахованих на позабалансовому рахунку 9703.

На підставі пред'явлених векселів банк закриває рахунок 9703.

20. Після оформлення заборгованості вексями банк дебітора формує векселі за банками кредиторів, включаючи їх до відповідних реєстрів (додаток № 8). Реєстри складаються у двох примірниках, які завірени підписами уповноважених на те осіб та печаткою банку. Другий примірник, з відміткою дати отримання реєстру підприємством кур'єрської пошти, залишається у банку дебітора. Перший примірник, з доданими вексями, направляється до банку кредитора спеціальним зв'язком.

21. Згідно з протокольним рішенням векселі реєструються у банку дебітора в спеціальній книзі, де вказується: найменування векселедавця та отримувача векселя, сума, строк платежу і номер кожного векселя, підпис векселедавця.

Книга ведеться у розрізі балансових рахунків другого порядку по кожному векселедавцю.

Книга обов'язково має бути пронумерована, прошнурована, завірена підписами матеріально-відповідальних осіб і печаткою банку.

22. Про оформлення взаємозаборгованості суб'єктів підприємницької діяльності за вексями комерційні банки інформують регіональні управління Національного банку України, а

останні - місцеві органи влади та Національний банк України з приведенням даних в додатках №№ 5,6,7.

Звітність про виставлені платіжні вимоги за додатками №5 надається установами банків регіональним управлінням Національного банку України - до 05.10.94р., регіональні управління до Національного банку України - до 07.10.94р.; звітність про оформлення вексями заборгованості за додатком №6 надається установами банків регіональним управлінням Національного банку України - до 17.10.94р., 31.10.94р., 04.11.94р., регіональні управління до Національного банку України - до 19.10.94р., 02.11.94р., 08.11.94р.; звітність про неоформлення вексями заборгованості за додатком №7 надається установами банків регіональним управлінням Національного банку України - до 04.11.94р., регіональні управління до Національного банку України - до 08.11.94р.

23. Банк кредитора, отримавши від підприємства кур'єрської пошти векселі з реєстрами, реєструє їх також в аналогічній книзі, при цьому банк звіряє суми отриманих векселів по кожному векселеутримувачу з сумами його платіжних вимог, врахованих за позабалансовим рахунком 9701, після чого закриває цей рахунок у повній сумі і вручає векселеутримувачу під розписку векселі.

Сума отриманих векселів не повинна перевищувати залишок рахунку 9701.

24. Рахунки 9701, 9702 та 9703 ведуться по кожному суб'єкту господарювання.

25. Відмова суб'єктом підприємницької діяльності (дебітором) переоформити заборгованість векселем також оформлюється в банку дебітора протокольним рішенням в трьох примірниках по кожному кредитору окремо, другий і третій примірник якого, разом з примірником платіжної вимоги дебітора, з відміткою банку на зворотній стороні про відмову, завірену підписом керівника банку та відтиском печатки, направляються банком дебітора до банку кредитора спецв'язком з одночасним списанням відповідних сум з позабалансового рахунку 9703. Банк кредитора один примірник протокольного рішення віддає кредитору та одно-

часно списує відповідні суми з позабалансового рахунку 9701.

Кредитор, на підставі отриманої інформації, має право безакцептного списання сум заборгованості з дебіторів у загальновстановленому порядку.

При відсутності коштів на розрахункових рахунках платіжні вимоги враховуються на позабалансовому рахунку 9929 та списуються по мірі надходження коштів у примусовому порядку у календарній черговості їх надходження та з урахуванням ст.16 Закону України "Про державний бюджет України на 1994 рік".

Установам банків слід мати на увазі, що кредитор має право безакцептного списання сум заборгованості тільки після отримання ним протокольних рішень дебіторів про відмову оформлення її вексями.

IV. Операції з вексями

26. Операції з вексями здійснюються згідно "Порядку проведення банками операцій з вексями", затвердженим Правлінням Національного банку України 25.02.93р.

27. Комерційні банки, при наявності власних кредитних ресурсів та кредитоспроможності векселедателя та векселеутримувача, можуть надавати кредит суб'єктам господарської діяльності під заставу векселів або дисконту їх згідно з порядком, передбаченим Положенням про переказний та простий вексель.

28. Установи Національного банку України можуть перераховувати враховані комерційними банками векселі та надавати їм ломбардний кредит під заставу векселів, крім векселів заповнених на користь комерційних банків, якими оформлена прострочена заборгованість та проценти за простроченими банківськими позиками.

До перерахування та надання кредитів під заставу векселів установами Національного банку України приймаються векселі тільки при умові, що вони враховані комерційними банками на протязі не менше 30 днів і зі строками погашення векселів до 60 днів.

Додаток:

1. Зразок платіжної вимоги.

Офіційні документи

2. Журнал реєстрації платіжних вимог.

3. Зразок заяви про відмову від акцепту.

4. Типографський бланк простого векселя встановленої форми, раніше направлений до регіональних управлінь НБУ.

5. Форма звітності про виставлені платіжні вимоги.

6. Форма звітності про оформлення векселями заборгованості.

7. Форма звітності про неоформлену заборгованість векселями.

8. Зразок реєстру векселів.

Головний бухгалтер
В.М.Кравець

Додаток № 1

ПЛАТІЖНА ВИМОГА № _____
_____ 19__р.

Одержано банком
_____ 19__р.

Платник			ДЕБЕТ	Сума
Банк платника	в м.	код	рах. №	
Одержувач			КРЕДИТ	
			рах. №	
Банк одержувача	в м.	код	рах. №	

Сума словами

Проведено банком

Підстава для оплати: оформлення заборгованості згідно з Указом Президента України від 14.09.94р. №530/94 "Про випуск та обіг векселів для покриття взаємної заборгованості суб'єктів підприємницької діяльності України" за _____
(№№ рахунків,

_____ 19__р.

товарно-транспортних накладних і т.ін.)

Печатка та підпис одержувача

Підписи
банку

Ж У Р Н А Л
реєстрації платіжних вимог

(найменування установи банку)			(млн.крб)	
№ п/п	№ балансового рахунка другого порядку кредитора	Найменування кредитора	Дата, № платіжної вимоги	Сума платіжної вимоги
1	2	3	4	5

Додаток № 3

ЗАЯВА ПРО ВІДМОВУ ВІД АКЦЕПТУ № _____
_____ 19__ р.

Одержано банком
_____ 19__ р.

Платник

ДЕБЕТ

Сума

Банк платника		в м.	код	рах. №	
Одержувач				КРЕДИТ	
				рах. №	
Банк одержувача		в м.	код	рах. №	

Сума словами

Договір № _____ Платіжна вимога № _____ від _____
Замовлення від _____ на суму _____
Оплачена банком _____
Мотиви відмови від акцепту _____
Печатка та підпис одержувача _____

Проведено банком
_____ 19__ р.

Підписи
банку

ПРОСТИЙ ВЕКСЕЛЬ

валюта

сума цифрами

Місце складання

Дата складання

199 р. **МИ ЗАПЛАТИМО ПРОТИ ЦЬОГО ВЕКСЕЛЯ НАКАЗУ**

найменування того, кому або за наказом кого платіж повинен бути здійснений

валюта

сума словами

Підлягає сплаті в _____
місце платежу _____
найменування банківської _____
установи _____

підпис і точна адреса векселедавця

Додаток № 5

Надається установами комерційних банків
регіональним управлінням Національного
банку України до 05.10.94р.

Регіональні управління надсилають до
Національного банку України до 07.10.94р.

ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИСТАВЛЕНІ ПЛАТІЖНІ ВИМОГИ

(млн.крб.)

(КІЛЬКІСТЬ ОДИНИЦЬ)

№ п/п	Номер балансового рахунка другого порядку кредитора	Кількість підприємств, які виставили платіжні вимоги	Платіжні вимоги		Контрольна сума
			кількість	сума	
1	2	3	4	5	6

Надається установами комерційних банків
регіональним управлінням Національного
банку України до 17.10.94р., 31.10.94р.,
04.11.94р.

Регіональні управління надсилають до
Національного банку України до 19.10.94р.,
02.11.94р., 08.11.94р.

З В І Т Н І С Т Ь ПРО ОФОРМЛЕННЯ ВЕКСЕЛЯМИ ЗАБОРГОВАНOSTI

(млн.крб.)
(кількість одиниць)

№ п/п	Номер балан- сового рахунка другого порядку	Отримані платіжні вимоги		Акцепто- вані платіжні вимоги		Платіжні вимоги, погашені за заліком		Вимоги, що підлягають оформ- ленню векселями		Вимоги оформлені векселями		Платіжні вимоги не оформлені векселями		Векселі, прийняті в забезпе- чення кредиту		Конт- рольна сума
		кіль- кість	сума	кіль- кість	сума	кіль- кість	сума	кіль- кість	сума	кіль- кість	сума	кіль- кість	сума	кіль- кість	сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Надається установами комерційних банків
регіональним управлінням Національного
банку України до 04.11.94р.

Регіональні управління надсилають до
Національного банку України до 08.11.94р.

З В І Т Н І С Т Ь ПРО НЕОФОРМЛЕНУ ЗАБОРГОВАНOSTЬ ВЕКСЕЛЯМИ

(млн.крб.)

№ п/п	Номер балансового рахунка другого порядку дебітора	Найменування дебітора	Банк дебітора	Сума заборгованості не оформлена векселями
1	2	3	4	5

Одержано банком кредитора
_____ 1994 р.

РЕЕСТР № _____ від _____ 1994 р.

_____ МФО № _____
(найменування банку дебітора-векселедавця)направляє _____ для
(найменування банку кредитора-одержувача коштів)

передачі кредиторам векселі згідно з цим реєстром

№ п/п	№ векселя	Сума векселя	Дата складання векселя	Строк погашення векселя	Найменування одержувача коштів за векселем
1	2	3	4	5	6

Підпис керівника
банку-дебітораМісце печатки
банку дебітораОдержано підприємством
кур'єрської поштиПідпис головного
бухгалтера_____
(дата, підпис)

Офіційні документи НБУ

№ 192 від 21.09.94 р.

Надсилаємо вам для виконання та керівництва в роботі Порядок нарахування, обліку, сплати та стягнення процентів і відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку в установах банків.

Даний Порядок вводиться в дію з 1 жовтня 1994 року. Зобов'язуємо вас привести у відповідність з даними вказівками облік простроченої заборгованості та нарахованих процентів за позичками. У зв'язку з цим рекомендуємо вам провести таку підготовчу роботу:

- зробити інвентаризацію нарахованих процентів за виданими позичками з метою з'ясування ймовірності їх повернення;

- у разі виявлення в балансі несплачених сум заборгованості та процентів за позичками, повернення яких викликає сумнів, необхідно діяти щодо позичальника згідно з чинним законодавством;

- привести облік нарахованих процентів відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку в установах банків, маючи на увазі, що з 1 жовтня 1994 року у розділі XI Плану рахунків відкриваються нові балансові рахунки по непогашених позичках на несплачених процентах за ними;

- переглянути, при необхідності, умови укладених договорів.

Повіdomляємо, що з виходом цього Порядку, положення листа Державного банку СРСР від 22 січня 1991 року № 338 в Україні не застосовуються.

*Заступник Голови Правління
Національного банку України*

О.І.Кіреєв

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА
№ 155 від 15.09.94 р.

Про порядок нарахування, обліку, сплати та стягнення процентів і відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку в установах банків.

Розглянувши розроблений управлінням бухгалтерського обліку Центральної бухгалтерії Порядок нарахування, обліку, сплати та стягнення процентів і відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку в установах банків, Правління **п о с т а н о в л я є**:

1. Затвердити та ввести в дію вищезгаданий Порядок з 1 жовтня 1994 року.

2. Центральній бухгалтерії довести прийнятий Порядок до

регіональних управлінь Національного банку та комерційних банків.

3. Управлінню організації банківського нагляду внести відповідні зміни до Положення про економічні нормативи регулювання діяльності комерційних банків.

4. Республіканському банку Криму, обласним управлінням Національного банку встановити контроль за виконанням цього Порядку установами банків регіону.

Голова Правління

В.А.Ющенко

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Правління
Національного банку України
№ 155 від 16 вересня 1994 року

П О Р Я Д О К
нарахування, обліку, сплати та стягнення процентів
і відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку
в установах банків

1. Загальні положення

1.1. Проценти нараховуються за розрахунковими, поточними (крім бюджетних, якщо таке нарахування не передбачено окремими рішеннями уряду), позичковими, депозитними рахунками, рахунками за вкладами громадян і військовослужбовців.

1.2. Розмір процентних ставок за активними та пасивними операціями, порядок нарахування процентів, порядок їх стягнення (зарахування на рахунки клієнтів за пасивними операціями) визначаються в договорах між банком та клієнтом.

1.3. Для нарахування процентів за рахунками в аналітичному обліку в установах банків відкриваються окремі особові рахунки за кожним власником рахунку: за позичками - за об'єктами (шифрами позичок), строками користування та розміром процентних ставок; за депозитами - за строками зберігання та розміром процентних ставок.

1.4. При видачі позички позичальнику, у якого немає розрахункового рахунку в цій установі банку, в договорі окремо визначається порядок і строки стягнення заборгованості за позичками і процентів з урахуванням поштопробігу документів між банками. В договорі визначається порядок стягнення боргу за позичкою і нарахованими процентами, відповідно до Положення про безготівковий розрахунок в господарському обороті України, затвердженого рішенням Правління Національного банку України, від 24.05.93р. та Положення про міжбанківські розрахунки в Україні від 28.07.1993 р. № 22001/155.

1.5. Проценти нараховуються за календарне число днів.

2. Порядок нарахування процентів

2.1. Проценти нараховуються щомісячно в розмірі передбаченому договором. Нарухування та стягнення процентів авансом у момент видачі позички не допускається.

2.2. Проценти мають сплачуватися за фактичну кількість днів користування позичкою і нараховуватися на суму залишку заборгованості за позичкою. Якщо сума, що вноситься в погашення заборгованості, недостатня для погашення платежу за позичкою разом з процентами, то, в першу чергу, передбачається сплата нарахованих процентів.

2.3. Нарухування та стягнення процентів за позичками, які видані індивідуальним позичальникам, здійснюється при надходженні від них платежів в погашення боргу.

2.4. У разі закриття рахунків, передачі особових рахунків із однієї установи банку в іншу, чи ліквідації установи банку, проценти нараховуються по день фактичного закриття рахунку. Залишок коштів, що списується з рахунку при його закритті, визначається після зарахування на нього нарахованих процентів на користь власника рахунку та списання з нього процентів за користування позичкою на користь банку.

2.5. У разі ліквідації банку проценти нараховуються по день прийняття рішення про ліквідацію банку або визнання його банкрутом.

3. Порядок сплати процентів

3.1. Наруховані проценти мають відображатися в балансі установи банку в тому ж періоді, за який вони нараховані.

3.2. Проценти, що нараховані на кредитові залишки за рахунками, відносяться в кредит цих рахунків. У разі сплати установами банків процентів щоквартально, нарахування їх проводиться щомісячно з віднесенням суми процентів на операційні витрати місяця, за який вони нараховані.

При цьому здійснюються проводки:

Дт 970 "Операційні і різні витрати";

Кт 731 - "Фонд резервування процентів за вкладками" - на суму процентів за перший, другий місяць кварталу.

У кінці кварталу:

Дт 970 на суму процентів за третій місяць кварталу;

Дт 731 на суму процентів за перший та другий місяць кварталу;

Кт розрахунковий рахунок клієнта.

Аналітичний облік за рахунком 731 рекомендується вести в розрізі клієнтів.

3.3. Проценти, що нараховані за позичками, списуються з розрахункових, поточних рахунків і відносяться на відповідний особовий рахунок балансового рахунку № 960 "Операційні та різні доходи".

3.4. При відсутності коштів на рахунках клієнтів, на суму нарахованих процентів дебетується рахунок 625 - "Несплачені в строк проценти за короткостроковими позичками до закінчення дії договору" і кредитується рахунок 943 - "Доходи майбутніх періодів".

Після закінчення дії договору сума нарахованих несплачених процентів відноситься в дебет рахунку 626 "Несплачені в строк проценти за короткостроковими позичками після закінчення дії договору", і банки вирішують питання про стягнення несплачених процентів згідно з чинним законодавством, застосовуючи загальні строки позовної давності: для захисту права за позовом особи, право якої порушено - три роки, а за позовами один до одного установ, організацій і підприємств - один рік.

Після того, як зазначені строки позовної давності минули, на суму нарахованих несплачених процентів дебетується рахунок 627 "Сумнівні до повернення несплачені проценти за ко-

роткостроковими позичками" і кредитується рахунок 626, на якому нараховані несплачені проценти за позичками можуть обліковуватися протягом 60 днів, після чого вони списуються з балансу в загальновстановленому порядку.

Проценти за своєчасно непогашеними процентами, облік яких ведеться на рахунках 625, 626, 627, не нараховуються.

Аналітичний облік операцій на цих рахунках ведеться в розрізі позичальників.

У разі надання позички клієнту іншого банку, при настанні строку погашення заборгованості за позичкою та процентів за нею, банк-кредитор надсилає у банк позичальника за місцем знаходження розрахункового рахунку дебетове повідомлення із зазначенням окремо суми заборгованості та суми нарахованих процентів. Суми повідомлень враховуються у банку платника на позабалансовому рахунку № 9929 "Розрахункові документи, обов'язкові до сплати" і оплачуються в порядку календарної черговості.

3.5. При надходженні коштів на рахунок позичальника здійснюються проводки:

- у разі надання позички позичальнику за місцем знаходження його розрахункового рахунку:

Дт розрахункового рахунку клієнта;

Кт 620 - на суму заборгованості;

Кт 625 (626, 627) - на суму процентів.

Одночасно на суму процентів дебетується рахунок 943 "Доходи майбутніх періодів" і кредитується рахунок 960 "Операційні та різні доходи".

- у разі надання позички клієнту іншого банку:

у банку платника:

Дт розрахунковий рахунок клієнта;
Кт кореспондентського рахунку з одночасним списанням суми з позабалансового рахунку 9929.

у банку одержувача:

Дт кореспондентського рахунку;
Кт 620 на суму заборгованості;
Кт 625 (626, 627) на суму процентів.
Одночасно:
Дт 943
Кт 960.

3.6. При наданні позичальникам довгострокових позичок, облік заборгованості та нарахованих несплачених процентів ведеться відповідно до п.п.3.4, 3.5 цього Положення за рахунками:

785 "Несплачені в строк проценти за довгостроковими позичками до закінчення дії договору";

786 "Несплачені в строк проценти за довгостроковими позичками після закінчення дії договору";

787 "Сумнівні до повернення несплачені проценти за довгостроковими позичками".

По новобудовах нараховані за період будівництва проценти стягуються з першим платежем за позичкою.

4. Техніка нарахування процентів

4.1. В установах банків, оброблення інформації яких ведеться на персональних комп'ютерах, нарахування процентів здійснюється програмно з використанням процентних чисел.

4.2. Процентне число - це сума залишків заборгованості за позичкою за той період, за який проводиться нарахування процентів.

Залишки за неробочі дні беруться в тій же сумі, що й за попередній день. Одержана сума залишків перемножується на відповідну частину процентної ставки ($1/12$ від річної при підрахуванні залишків за місяць, $1/4$ від річної - за квартал).

Процентні ставки та сума нарахованих процентів записуються до відомості нарахованих процентів, виводиться загальний підсумок за відомістю. Відомість засвідчується підписами відповідального виконавця та головного бухгалтера, або його заступника (чи іншого контролюючого працівника за дорученням головного бухгалтера).

Відомість нарахованих процентів зберігається у документах дня за внутрішньобанківськими операціями разом із стрічками підрахунку залишків.

4.3. Банки зобов'язані проводити (вибірковий чи суцільний) подальший контроль за правильністю нарахування процентів та віднесенням їх на відповідні особові рахунки, а також правомірність віднесення сум нарахованих процентів на доходи банку.

4.4. Нарахування та стягнення процентів за позичками, які видані ін-

дивідуальним позичальникам, здійснюється з урахуванням таких умов.

При здійсненні першого строкового платежу за зобов'язанням індивідуального позичальника, нарахування та стягнення процентів здійснюється за період від дня одержання окремих сум за позичкою до початку її погашення.

При наступних платежах проценти нараховуються на залишок заборгованості за період від попереднього платежу.

В разі ненадходження платежів від індивідуальних позичальників у встановлені кредитною угодою строки суми непогашених у строк платежів перераховуються на рахунки прострочених позичок.

При внесенні платежу індивідуальним позичальником, проценти нараховуються на залишки заборгованості за рахунком строкової позички відповідного індивідуального позичальника до дня перерахування простроченого платежу на рахунок прострочених позичок. Для нарахування процентів розмір процентної ставки, що передбачена угодою, ділиться на фактичну кількість днів року. Одержане число перемножується на залишок заборгованості і кількість днів періоду, за який нараховуються проценти.

На залишок заборгованості за простроченими позичками проценти нараховуються, починаючи з дня виникнення простроченої заборгованості.

Якщо сума, що вноситься позичальником, недостатня для погашення строкового платежу, простроченої заборгованості, сплати нарахованих процентів, то, в першу чергу, погашаються, проценти, потім прострочена заборгованість, а на суму, що залишилась після цього, погашається строковий платіж.

Цей порядок обумовлюється при укладанні договору.

Порядок нарахування, обліку, сплати та стягнення процентів і відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку в установах банків набирає чинності з 1 жовтня 1994 року. З введенням цього Порядку лист Держбанку СРСР №338 від 22.01.1991 р. не застосовується.

Головний бухгалтер

Національного банку України,

член Правління

В.М.Кравець

№ 191 від 15.09.94 р.

Республіканському банку Криму,
Обласним та по м.Києву і
Київській області управлінням
Національного банку України,
Промінвестбанку,
Банку "Україна" АК,
Укрсоцбанку,
Ощадбанку,
Ексімбанку,
Комерційним банкам,
Асоціації комерційних банків

Про порядок вилучення з обігу фіктивних коштів

Верховна Рада України прийняла Постанову від 25.02.94р. №4033-ХІІ "Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України, що регулюють банківську діяльність", якою передбачено внесення доповнення до ст.48 Закону України "Про банки і банківську діяльність", відповідно до якого Національний банк України вилучає з обігу фіктивні кошти шляхом зняття їх у безспірному порядку з кореспондентських рахунків банків.

Фіктивними є кошти, що зараховані на рахунки банків-одержувачів і їх клієнтів при відсутності реального списання з рахунків банків-платників та їх клієнтів.

При виявленні фактів прийняття до проводу фіктивних коштів слід керуватись таким:

1. Комерційні банки повинні терміново сповістити про такі факти регіональні управління Національного банку України та правоохоронні органи.

2. Регіональне управління Національного банку України, отримавши інформацію від комерційних банків чи з інших джерел, перевіряє достовірність цих фактів та здійснює безспірне зняття фіктивних коштів з кореспондентського рахунка комерційного банку, який прийняв до проводу кошти без реального списання з рахунків банків-платників та їх клієнтів.

Вилучення фіктивних коштів здійснюється за допомогою меморіального ордеру за підписом керівника та головного бухгалтера, або уповноважених на те осіб регіонального управління Національного банку України.

У тексті меморіального ордеру робиться запис: "Вилучення з обігу фіктивних коштів на ... крб." із зазначенням реквізитів відповідних фіктивних документів. При цьому, робиться такий бухгалтерський провід:

Дт - кореспондентський рахунок комерційного банку;

Кт - 904 "Інші дебітори і кредитори" (у межах наявних коштів).

Регіональне управління Національного банку України здійснює вилучення фіктивних коштів з кореспондентського рахунка до початку робочого дня комерційного банку (у позачерговому порядку) й одночасно про це ставить до відома комерційний банк.

У разі відсутності коштів, меморіальний ордер на списання фіктивних коштів враховується на позабалансовому рахунку 9929 "Розрахункові документи, обов'язкові до сплати", який відкривається даному комерційному банку в регіональному управлінні Національного банку України.

Одночасно регіональне управління Національного банку України дає письмове розпорядження регіональній розрахунковій палаті та комерційному банку про припинення всіх перерахунків з кореспондентського рахунка комерційного банку на період вилучення суми фіктивних коштів.

Право на припинення цих перерахунків повинно передбачатися в угодах на обслуговування кореспондентських рахунків комерційних банків.

Управління Національного банку України, після повного акумулювання суми фіктивних коштів на рахунку 904, проводить вилучення їх з обігу.

При цьому меморіальним ордером здійснюється такий бухгалтерський провід:

Дт - 904 "Інші дебітори і кредитори";

Кт - 841 "Відповідні міжфіліальні обороти минулого року";

840 "Відповідні міжфіліальні обороти поточного року".

У тексті меморіального ордеру робиться напис ідентичний першому бухгалтерському проводу.

Комерційні банки в угодах з клієнтами на касово-розрахункове обслуговування повинні передбачати своє право безспірного вилучення фіктивних коштів з рахунків клієнтів. Якщо така умова в угодах не передбачена,

банки здійснюють вилучення з рахунків клієнтів фіктивно зараховані їм кошти відповідно до чинного законодавства.

Цей порядок вилучення з обігу фіктивних коштів набуває чинності з дня його підписання.

Лист Національного банку України від 04.02.94р. №17003/195-557 "Про вилучення з обігу фіктивних коштів" вважати таким, що втратив силу.

*Заступник Голови Правління
О.І.Кіреєв*

Від Національного банку України

Управління валютного
регулювання

№ 194 від 03.10.94 р.

Національний банк України, починаючи з 1 жовтня цього року, вносить зміни до порядку формування комерційними банками обов'язкових резервів, а саме:

1. Кошти, які обліковуються на балансовому рахунку 147 "Кошти для виплати доплат на молоко, худобу, птицю за рахунок перерозподілу" відповідно до листа Мінфіну, Мінстату, Мінсільгоспроду, Мінекономіки Національного банку України (№ 180 від 15.08.94 року) підлягають стовідсотковому резервуванню на кореспондентському рахунку комерційного банку.

2. У зв'язку з тим, що комерційні банки практично не виконують вказівку Національного банку України від 17.02.94 р. № 5 - 94 щодо направлення ними на розвиток інвестиційної діяльності коштів, залучених на депозитні рахунки на строк п'ять і більше місяців, оформлених депозитними сертифікатами, які обліковуються на позабалансовому рахунку 9975, а фактично

Голові Правління
Республіканського банку Криму,
Начальникам обласних
та по м. Києву та Київській області
управлінь Національного банку України,
Оперу Національного банку України,
Комерційним банкам,
Асоціації комерційних банків

використовують для кредитування поточних потреб клієнтів. Коригування суми залучених коштів на залишок коштів на позабалансовому рахунку № 9975 здійснюється в межах суми заборгованості за довгостроковими позичками, яка визначається за виключенням кредитів, наданих на цільові програми за рахунок централізованих ресурсів (рахунок 769) та бюджетних кредитів на довгострокове кредитування (рахунок 775).

3. Необхідно забезпечити виконання внесених змін при дотриманні резервних вимог, починаючи з другої декади жовтня 1994 року та внести відповідні зміни до форми 700 - р.

*Перший заступник
Голови Правління
В.С.Стельмах*

Від Національного банку України

Центральна бухгалтерія

N 196 від 04.10.94 р.

Республіканському банку Криму,

Обласним управлінням
Національного банку України,

Операційному управлінню НБУ,
Центральній розрахунковій палаті,
Центральній бухгалтерії,
Центральному сховищу,

Асоціації комерційних банків,
Промінвестбанку,
Експортно-імпортному банку,
Банку "Україна" АК,
Укрсоцбанку,
Ощадному банку

Керуючому установою банку

**Доповнення N 8
до Номенклатури статистичної звітності
за позиками банків України
від 15.02.1994 року № 104**

У зв'язку з перепідпорядкуванням державного закупівельного торговельно-виробничого об'єднання "Укрпродконтракт" Мінсільгоспроду України, а Українського оптового торговельно-виробничого об'єднання "Укроптбакалія" - Міністерству зовнішніх економічних зв'язків України, відповідно до Постанов Кабінету Міністрів України від 23.04.93р. №294, 29.01.94р. №50 до Номенклатури статистичної звітності вносяться зміни:

- з балансового рахунку №414 "Державний комітет України по хар-

човій промисловості" - вилучити символи 33 "Установи Укрпродконтракт" та 32 "Укроптбакалія" і відповідно перенести на рахунки:

- рахунок 393, галузь 180, символ 33 - "Установи Укрпродконтракт";
- рахунок 490, галузь 180, символ 19 - "Укроптбакалія".

*Заступник Голови Правління
О.І.Кіреєв*

Офіційні курси українського карбованця до іноземних валют

Національним банком України 31 жовтня 1994 року
встановлюються курси українського
карбованця до іноземних валют

I ГРУПИ КЛАСИФІКАТОРА НБУ

КОД ВАЛЮТИ	НАЗВА ВАЛЮТИ	ОФІЦІЙНИЙ КУРС
035 AUD	1 австралійський долар	58070-00
027 ATS	1 австрійський шилінг	7460-00
003 GBP	1 англійський фунт стерлінгів	128470-00
040 BEF	10 бельгійських франків	25500-00
048 DEM	1 німецька марка	52600-00
005 NLG	1 голландський гульден	46820-00
018 DKK	1 датська крона	13440-00
008 ITL	100 італійських лір	5130-00
022 CAD	1 канадський долар	58290-00
017 NOK	1 норвезька крона	12070-00
001 USD	1 долар США	78600-00
216 FIM	1 фінська марка	17320-00
009 FRF	1 французький франк	15330-00
007 SEK	1 шведська крона	11120-00
006 CHF	1 швейцарський франк	62830-00
024 JPY	10 японських ієн	8100-00
911 XEU	1 екю	100520-00
051 ESP	10 іспанських песет	6300-00
213 GRD	10 грецьких драхм	3400-00
219 IEP	1 ірландський фунт	126950-00
061 ISK	1 ісландська крона	1190-00
281 PTE	10 португальських ескудо	5140-00
012 SDR	1 СДР	116690-00
233 EEK	1 естонська крона	6580-00
428 LVL	1 латвійський лат	146920-00
954 LTL	1 литовський літ	19650-00
858 RUR	100 російських рублів	2800-00

Підсумки торгів на УМВБ 24 — 27 жовтня

	Руб. 25.10	DM 26.10	USD 27.10
Попередній попит	3,847,600,000.0	2,000,000.0	12,470,000.0
Попередня пропозиція	3,167,670,000.0	1,457,000.0	3,260,000.0
Обсяг продажу	3,847,600,000.0	1,996,000.0	12,400,000.0
Курс	28 000 крб./1RUR	52 600 крб./1DM	78 600 крб./1\$
Кількість банків, які брали участь у торгах	22	22	37

II ГРУПИ КЛАСИФІКАТОРА НБУ

код валюти	назва валюти	офіційний курс
296 CLP	1 чілійський песо	190-00
156 CNY	1 китайський юань	9220-00
239 EGP	1 єгипетський фунт	23150-00
365 HKD	1 гонконгський долар	10170-00
062 SGD	1 сингапурський долар	53320-00
504 HUF	10 угорських форинтів	7450-00
245 INR	10 індійських рупій	25060-00
493 ILS	1 ізраїльський шекель	26020-00
480 KRW	100 вонів Південної Кореї	9850-00
541 PLZ	1000 польських злотих	3440-00
519 ROL	100 румунських лейв	4510-00
221 SAR	1 ріал Саудівської Аравії	20960-00
287 TWD	1 тайванський долар	3020-00
214 TRL	100 турецьких лір	220-00
052 KWD	1 кувейтський динар	265270-00
355 NZD	1 новозеландський долар	48110-00
361 MTP	1 мальтійська ліра	220600-00
200 CZK	1 чеська крона	2890-00
201 SKK	1 словацька крона	2580-00
203 SIT	1 словенський толар	390-00
209 HRD	1 хорватська куна	14320-00
932 XOF	10 франків КФА	1530-00
948 AZM	1 азербайджанський манат	40-00
834 BYR	1000 білоруських рублів	14050-00
944 WDR	1 вірменський драм	210-00
935 KZT	1 казахський тенге	1490-00
939 KGS	1 киргизський сом	7420-00
943 MDL	1 молдавський лей	18540-00
938 TMM	1 туркменський манат	7860-00
936 USM	1 узбецький сум	3570-00
255	1 долар США по розрахунках з Індією	78600-00